ADMINISTRATĪVĀ APGABALTIESA

Lieta Nr.A420234922
Lietas arhīva Nr. AA43-0627-23/18
ECLI:LV:ADAT:2023:1109.A420234922.8.S

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2023.gada 9.novembrī

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. B/ pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta, ar kuru pieteicējai tiktu piešķirts sociālās palīdzības pabalsts (mājokļa pabalsts), izdošanu, sakarā ar Daugavpils valstspilsētas pašvaldības apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2022.gada 29.decembra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] /pers. B/ vērsās Daugavpils pilsētas pašvaldības iestādē „Sociālais dienests" (turpmāk – Sociālais dienests) ar 2022.gada 14.aprīļa iesniegumu, lūdzot piešķirt mājokļa pabalstu – materiālo palīdzību apkures apmaksai.

[2] Ar Sociālā dienesta 2022.gada 10.maija lēmumu Nr.7.-5./18294 atteikts pieteicējai piešķirt mājokļa pabalstu.
Lēmumā norādīts, ka pieteicējas materiālie resursi, proti, īpašums, neatbilst Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma (turpmāk – Sociālās palīdzības likums) 36.panta pirmās daļas 2.punktā noteiktajam materiālā stāvokļa līmenim, tādējādi pieteicējas mājsaimniecība nekvalificējas mājokļa pabalsta saņemšanai. Iestāde atsaucās arī uz Ministru kabineta 2020.gada 17.decembra noteikumu Nr.809 „Noteikumi par mājsaimniecības materiālās situācijas izvērtēšanu un sociālās palīdzības saņemšanu" 8. un 13.punktu.

[3] Pieteicēja Sociālā dienesta lēmumu apstrīdēja Daugavpils pilsētas domes priekšsēdētājam. Apstrīdēšanas iesniegumā norādīja, ka pieteicējai kopš 2021.gada oktobra nav nekādu ienākumu, izņemot pensiju 372 *eiro* apmērā. Pieteicējas dzīvesvieta deklarēta /adrese A/, kā arī pēc pašvaldības pieprasījuma viņa bija spiesta reģistrēt dārza mājiņu /adrese B/. Pieteicējai no dārza mājiņas nav nekādu ienākumu, mājiņā nav ūdens, labierīcību, tualete ir ārā.

[4] Ar Daugavpils pilsētas domes priekšsēdētāja 2022.gada 2.jūnija lēmumu Nr.1.2.-16/40 atstāts negrozīts apstrīdētais Sociālā dienesta lēmums. Augstākas iestādes lēmumā norādīts, ka pieteicējas deklarētā dzīvesvieta ir /adrese A/. Papildus pieteicējai pieder nekustamais īpašums /adrese B/, kādēļ mājsaimniecības materiālā situācija nekvalificējas sociālās palīdzības saņemšanai. Lai personai piešķirtu sociālo palīdzību, cita starp ir jāizpildās nosacījumam, ka personai nepieder īpašums, izņemot Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 36.panta pirmās daļas 2.punktā noteikto īpašumu.

[5] Pieteicēja vērsās Administratīvajā rajona tiesā ar pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta, ar kuru pieteicējai tiktu piešķirts sociālās palīdzības pabalsts (mājokļa pabalsts), izdošanu. Pieteikumā norādīja, ka pieteicēja saņem pensiju 372 *euro* apmērā un papildu ienākumus negūst. Pieteicējas īpašumā ir vienistabas dzīvoklis, kurā viņa dzīvo. Iestāde atteikusies piešķirt sociālo palīdzību, jo pieteicējai pieder arī mazdārziņš ar nelielu būvi, kuras vērtība ir 1300 *euro*. Minēto īpašumu pieteicēja mantojusi no mātes. Pieteicēja brauc uz mazdārziņu siltajā laika periodā, lai atpūstos no pilsētas. Pašvaldība piedāvājusi pieteicējai pārdot mazdārziņa būvi un dzīvot no pārdošanas ienākumiem. Šādu pašvaldības rīcību pieteicēja uzskata par nekorektu.

[6] Ar Administratīvās rajona tiesas 2022.gada 29.decembra spriedumu pieteikums tika apmierināts, uzliekot Daugavpils pilsētas pašvaldības iestādei „Sociālais dienests" viena mēneša laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas izdot administratīvo aktu par pieteicējas 2022.gada 14.aprīļa iesniegumā ietverto lūgumu piešķirt materiālo palīdzību apkures apmaksai, precīzu administratīvā akta saturu nosakot atbilstoši Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma un Ministru kabineta 2020.gada 17.decembra noteikumu Nr.809 „Noteikumi par mājsaimniecības materiālās situācijas izvērtēšanu un sociālās palīdzības saņemšanu" tiesību normām, bet neuzskatot, ka nekustamais īpašums /adrese B/, ir

šķērslis sociālās palīdzības saņemšanai.

Spriedums motivēts šādi.

[6.1] Pieteicējas īpašumā ir vienas istabas dzīvoklis /adrese A/, kur deklarēta arī viņas dzīvesvieta. Papildus pieteicējas īpašumā ir dārza mājiņa /adrese B/. Lietā ir strīds par to, vai pie šādiem faktiskajiem apstākļiem pieteicēja ir tiesīga pretendēt uz mājokļa pabalstu. Iestāde uzskata, ka pieteicēja nekvalificējas sociālās palīdzības un trūcīgas vai maznodrošinātas mājsaimniecības statusa saņemšanai, jo pieteicējas materiālie resursi neatbilst normatīvajos aktos minētajam materiālā stāvokļa līmenim.

[6.2] Saskaņā ar Sociālās palīdzības likuma 32.pantu sociālās palīdzības mērķis ir sniegt materiālu atbalstu zemu ienākumu mājsaimniecībām, lai nodrošinātu ienākumus garantētā minimālā ienākumu sliekšņa līmenī un segtu ar mājokļa lietošanu saistītos izdevumus, kā arī sniegt atbalstu atsevišķu izdevumu apmaksai un krīzes situācijās. Minētā likuma 35.panta pirmās daļas 2.punktā noteikts, ka viens no sociālās palīdzības pabalstu veidiem ir mājokļa pabalsts – materiāls atbalsts ar mājokļa lietošanu saistīto izdevumu segšanai.

Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likums 5.pantā noteikti Sociālās palīdzības sniegšanas pamatprincipi. Minētā panta pirmā daļa paredz, ka sociālo palīdzību klientam sniedz, pamatojoties uz viņa materiālo resursu — ienākumu un īpašuma — izvērtējumu, individuāli paredzot katra klienta līdzdarbību, izņemot krīzes situāciju.

Sociālās palīdzības likuma 33.pants satur regulējumu par minimālo ienākumu sliekšņiem sociālās palīdzības sniegšanai. Savukārt minētā likuma 36.pantā paredzēti materiālās situācijas izvērtēšanas un sociālās palīdzības pabalstu piešķiršanas nosacījumi. Panta pirmajā daļā noteikts, ka pašvaldības sociālais dienests pirms lēmuma par trūcīgas vai maznodrošinātas mājsaimniecības statusa vai sociālās palīdzības pabalsta piešķiršanu mājsaimniecībai vai atsevišķai personai mājsaimniecībā pieņemšanas izvērtē mājsaimniecības kopējos materiālos resursus, izmantojot valsts un pašvaldības informācijas sistēmās esošos datus un ievērojot turpmākajos punktos norādītos kritērijus.

Saskaņā ar Sociālās palīdzības likuma 36.panta pirmās daļas 2.punktu par īpašumu un naudas līdzekļu uzkrājumu neuzskata vienu mājsaimniecības nekustamo īpašumu vai tā daļu, kur savu dzīvesvietu deklarējis un dzīvo iesniedzējs un pārējās personas, kurām ir kopīga saimniecība ar iesniedzēju, un nepieciešamo mājokļa kustamo mantu, darbam un izglītības iegūšanai nepieciešamo aprīkojumu, zemes īpašumus, kas kopumā nepārsniedz piecus hektārus mājsaimniecībai, kā arī šim nekustamajam īpašumam vai tā daļai funkcionāli piederīgas saimniecības ēkas vai ne vairāk kā divas saimniecības ēkas uz nomātas zemes, sociālajai funkcionēšanai nepieciešamos transportlīdzekļus, bet ne vairāk kā vienu vieglo automašīnu mājsaimniecībā un, ja mājsaimniecībā ir bērni, ne vairāk kā divus transportlīdzekļus ar motoru, kapitāla daļas vai īpašumus, kam uzlikts tiesu izpildītāja vai citas kompetentas institūcijas liegums ar to rīkoties vai kas atrodas atbrīvošanas no parādsaistībām, maksātnespējas vai likvidācijas procesā, vai no kā pēdējo triju mēnešu periodā nav gūti ienākumi saimnieciskās darbības apturēšanas dēļ, nekustamo īpašumu vai tā daļu, kas pieder iesniedzēja mājsaimniecībā dzīvojošai personai un kur savu dzīvesvietu deklarējuši un dzīvo atbalsta pieprasītāju pirmās pakāpes pilngadīgie radinieki, kuriem nepieder cits nekustamais īpašums, bērna nekustamo īpašumu un naudas līdzekļu uzkrājumu, kā arī naudas līdzekļu uzkrājumu mājsaimniecībai trūcīgas mājsaimniecības vienas personas ienākumu sliekšņa apmērā.

No minētajām tiesību normām izriet, ka mājokļa pabalsta piešķiršana ir atkarīga cita starp no mājsaimniecības materiālās situācijas izvērtēšanas. Turklāt izvērtēšanā neņem vērā mājsaimniecības nekustamo īpašumu vai tā daļu, kur savu dzīvesvietu deklarējis un dzīvo iesniedzējs un pārējās personas, kurām ir kopīga saimniecība ar iesniedzēju, kā arī zemes īpašumus, kas kopumā nepārsniedz piecus hektārus mājsaimniecībai, kā arī šim nekustamajam īpašumam vai tā daļai funkcionāli piederīgas saimniecības ēkas vai ne vairāk kā divas saimniecības ēkas uz nomātas zemes. Citiem vārdiem, atbilstoši sociālās palīdzības sistēmai arī tāda persona, kurai ir mājvieta un pat nelieli zemes īpašumi, var tikt atzīta par trūcīgu vai maznodrošinātu. Likums arī neliek šādai personai vispirms pārdot vienīgo nekustamo īpašumu vai nelielos zemes īpašumus, lai vispirms no tiem gūtu iztikas līdzekļus un tikai pēc tam, kad arī tie iztērēti, dotu iespēju pretendēt uz sociālo palīdzību.

[6.3] Izskatāmajā lietā iestāde uzskata, ka gadījumā, ja personas īpašumā ir nekustamais īpašums, kas nav minēts Sociālās palīdzības likuma 36.panta pirmās daļas 2.punktā, tad minētā persona automātiski nekvalificējas sociālās palīdzības saņemšanai. Tiesa šādai pieejai nepiekrita, jo likumdevējs apzināti norādījis, ka mājsaimniecības materiālos resursus ir jāizvērtē. Tas nozīmē, ka katrs gadījums ir jāvērtē individuāli, ņemot vērā katra gadījuma īpašos apstākļus. Tiesas ieskatā sociālajam dienestam piešķirtais izvērtēšanas pienākums prasa ne tikai vērtējumu par personas atbilstību Ministru kabineta noteikumos un pašvaldības saistošajos noteikumos skaidri noteiktajām prasībām, bet arī plašāku vērtējumu par personas situāciju, lai nodrošinātu to, ka trūcīgas personas statusa piešķiršana vai atteikšana ļauj sasniegt sociālās palīdzības mērķi un ievērot arī tos pienākumus, kas valstij izriet no sociāli atbildīgas valsts principa *(sal. sk. Senāta 2018.gada 22.jūnija sprieduma lietā Nr.SKA-167/2018 15.punktu*) .

[6.4] No likuma normām izriet, ka nebūtu šķēršļu pieteicējai kvalificēties sociālās palīdzības saņemšanai, ja viņai piederētu nekustamais īpašums, kurā deklarēta viņas dzīvesvieta, un zemes īpašumi, kas kopumā nepārsniedz piecus hektārus. Izskatāmajā gadījumā pieteicējai pieder vienistabas dzīvoklis un dārza mājiņa. Abi gadījumi ir salīdzināmi. Vērtējot atbilstoši Sociālās palīdzības likuma mērķim, šajā lietā iestādes norādītie pieteicējas materiālās situācijas apstākļi nav uzskatāmi par tādiem, kas nedod tiesības uz sociālās palīdzības saņemšanu.

Līdz ar to tiesa atzina, ka pieteikums ir apmierināms un Sociālajam dienestam uzliekams pienākums izdot administratīvo aktu par pieteicējas 2022.gada 14.aprīļa iesniegumā ietverto lūgumu piešķirt materiālo palīdzību apkures apmaksai, ņemot vērā šajā spriedumā norādītos apsvērumus, saskaņā ar kuriem nekustamais īpašums /adrese B/, nav šķērslis sociālās palīdzības saņemšanai.

[7] Par Administratīvās rajona tiesas spriedumu Daugavpils valstspilsētas pašvaldība iesniedza apelācijas sūdzību, pamatojot to ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[7.1] Sociālais dienests ir pareizi konstatējis, ka pieteicējas mājsaimniecībai piederošais nekustamais īpašums ir uzskatāms par papildu īpašumu Sociālās palīdzības likuma 36.panta pirmās daļas 2.punkta izpratnē, līdz ar to pieteicējas mājsaimniecības materiālo resursu līmenis nav atbilstošs sociālās palīdzības piešķiršanas nosacījumiem.

Pieteicējas materiālo resursu līmenis tika izvērtēts individuāli, ievērojot Administratīvā procesa likuma 6.pantā noteikto vienlīdzības principu attiecībā pret citiem Sociālā dienesta klientiem.

[7.2] Līdz 2020.gada 31.decembrim Daugavpils pilsētas pašvaldības administratīvajā teritorijā bija labvēlīgāki nosacījumi personas atzīšanai par trūcīgu vai maznodrošinātu un attiecīgi sociālās palīdzības saņemšanai. Pieteicējai bija piešķirts maznodrošinātas ģimenes statuss no 2020.gada 1.augusta līdz 2021.gada 31.jūlijam.

[7.3] Ar grozījumiem, kas stājās spēkā 2021.gada 1.janvārī, Sociālās palīdzības likuma 36.panta pirmās daļas 2.punktā tika uzskaitīti īpašumi, kuri nav ņemami vērā, vērtējot mājsaimniecības kopējos materiālos resursus. No likumprojekta anotācijas izriet, ka grozījumi tika veikti, lai noteiktu vienotu tiesisko regulējumu mājokļa pabalsta nodrošināšanai, lai tādējādi sekmētu sociālekonomiskās nevienlīdzības risku mazināšanu, kas ir būtiska arī valsts ilgtspējas aspektā..

Ar 2021.gada 6.augusta lēmumu pieteicējai tika piešķirts maznodrošinātas mājsaimniecības statuss uz mēnesi, norādot uz nepieciešamību risināt jautājumu par nekustamajiem īpašumiem, lai turpmāk varētu pretendēt uz sociālo palīdzību, taču pieteicēja attiecīgo jautājumu neatrisināja.

[7.4] Labklājības ministrija 2022.gada 8.septembrī iesniedza Valsts kancelejā Sociālās palīdzības likuma grozījuma projektu, kurā paredzēts grozīt iepriekšminētā likuma 36.panta pirmās daļas 2.punktu, paplašinot īpašumu skaitu ar dārza māju, kura izmantojuma tikai vasaras periodā. Minētie grozījumi vēl nav pieņemti. Sociālās palīdzības likuma grozījumi, paplašinot īpašumu skaitu, kuri nav šķērslis sociālās palīdzības piešķiršanai, liecina, ka atbildētāja pareizi piemēroja Sociālās palīdzības likuma 36.panta 2.punktu un pamatoti uzskatīja pieteicējas nekustamo īpašumu par šķērsli sociālās palīdzības saņemšanai.

[8] Rakstveida paskaidrojumā pieteicēja norāda, ka tiesas spriedums ir pamatots un pareizs. Pieteicēja norāda, ka dārza mājiņa nav dzīvojama un ir bez apkures.

Motīvu daļa

[9] Rakstveida procesā pārbaudījusi lietas materiālus un izvērtējusi lietā esošos pierādījumus to kopsakarā, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka apelācijas sūdzība nav pamatota un pieteikums ir apmierināms.

[10] Pirmās instances tiesa atzina, ka, vērtējot jautājumu par sociālās palīdzības piešķiršanu, katrs gadījums ir jāvērtē individuāli, ņemot vērā katra gadījuma īpašos apstākļus, lai nodrošinātu to, ka trūcīgas personas statusa piešķiršana vai atteikšana ļauj sasniegt sociālās palīdzības mērķi un ievērot arī tos pienākumus, kas valstij izriet no sociāli atbildīgas valsts principa. Tiesa uzskatīja, ka gadījums, kad personai pieder nekustamais īpašums, kurā deklarēta viņas dzīvesvieta, un dārza mājiņa, ir salīdzināms ar gadījumu, kad personai pieder nekustamais īpašums, kurā deklarēta viņas dzīvesvieta, un zemes īpašumi, kas kopumā nepārsniedz 5 hektārus, un šādi īpašumi saskaņā ar Sociālās palīdzības likuma 36.panta pirmās daļas 2.punktu nav ņemami vērā, izvērtējot mājsaimniecības kopējos materiālos resursus.

Apgabaltiesa atzīst, ka pirmās instances tiesa ir pareizi konstatējusi lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus, identificējusi un piemērojusi tiesību normas, kā rezultātā ir taisījusi pareizu spriedumu. Līdz ar to, pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307.panta ceturto daļu, apgabaltiesa pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma motivācijai (sk. *šā sprieduma 6.punktu*) un to neatkārto.

[11] Apelācijas sūdzībā norādīts, ka pieteicējas mājsaimniecība tika vērtēta individuāli un kopsakarā ar iepriekš pieņemtajiem lēmumiem.

Proti, līdz 2020.gada 31.decembrim Daugavpils pilsētas pašvaldības administratīvajā teritorijā atbilstoši Daugavpils pilsētas domes 2016.gada 8.decembra saistošo noteikumu Nr.47 „Daugavpils pilsētas pašvaldības sociālie pabalsti" 6.punktam bija labvēlīgāki nosacījumi personas atzīšanai par trūcīgu vai maznodrošinātu un attiecīgi sociālās palīdzības saņemšanai (tajā skaitā nebija ņemams vērā papildus viens vai vairāki nekustamie īpašumi, kuru kopējā kadastrālā vērtība nepārsniedz 7500 *euro*). Līdz ar to pieteicējai bija piešķirts maznodrošinātas ģimenes statuss no 2020.gada 1.augusta līdz 2021.gada 31.jūlijam. Pēc 2020.gada 24.novembra grozījumiem Sociālās palīdzības likumā (stājās spēkā 2021.gada 1.janvārī), piemērojot minētā likuma 36.panta trešās daļas 3.punkta izņēmumu (noteic, ka pamata sociālās palīdzības pabalstus un trūcīgas vai maznodrošinātas mājsaimniecības statusu var piešķirt uz vienu kalendāra mēnesi, ja mājsaimniecības ienākumi nepārsniedz šā likuma 33.pantā noteiktos ienākumu sliekšņus, taču ir konstatējama neatbilstība kādam no šā likuma 9.panta pirmajā daļā, 36.panta pirmās daļas 2.punktā un otrajā daļā noteiktajiem nosacījumiem; mājsaimniecības personām ir pienākums sadarboties ar pašvaldības sociālo dienestu un citām institūcijām minēto neatbilstību novēršanai), pieteicējai ar 2021.gada 6.augusta lēmumu pieteicējai tika piešķirts maznodrošinātas mājsaimniecības statuss uz laiku no 2021.gada 1.augusta līdz 31.augustam, vienlaicīgi mutiski informējot par nepieciešamību risināt jautājumu par nekustamajiem īpašumiem, lai turpmāk varētu pretendēt uz sociālo palīdzību, taču

pieteicēja attiecīgo jautājumu neatrisināja.

Atbildētāja arī uzskata, ka 2022.gada 8.septembrī iniciētie grozījumi Sociālās palīdzības likumā, paplašinot īpašumu skaitu, kuri nav šķērslis sociālās palīdzības piešķiršanai, liecina, ka atbildētāja pareizi piemēroja Sociālās palīdzības likuma 36.panta 2.punktu un pamatoti uzskatīja pieteicējas nekustamo īpašumu par šķērsli sociālās palīdzības saņemšanai.

[12] Lēmuma pieņemšanas brīdī Sociālās palīdzības likuma 36.panta pirmās daļas 2.punkts noteica, ka par īpašumu un naudas līdzekļu uzkrājumu neuzskata cita starp zemes īpašumus, kas kopumā nepārsniedz piecus hektārus mājsaimniecībai, kā arī šim nekustamajam īpašumam vai tā daļai funkcionāli piederīgas saimniecības ēkas vai ne vairāk kā divas saimniecības ēkas uz nomātas zemes.

2023.gada 8.martā Saeimā tika pieņemti grozījumi Sociālās palīdzības likuma 36.panta pirmās daļas 2.punktā (*stājās spēkā 2023.gada 1.jūnijā*), no kuriem izriet, ka, izlemjot jautājumu par sociālā pabalsta piešķiršanu, par īpašumu neuzskata cita starp zemes īpašumus, kas kopumā nepārsniedz piecus hektārus mājsaimniecībai, kā arī šim nekustamajam īpašumam vai tā daļai funkcionāli piederīgas saimniecības ēkas, dārza māju, kura izmantojama tikai vasaras periodā, vai ne vairāk kā divas saimniecības ēkas uz nomātas zemes.

No likumprojekta anotācijas (*https://titania.saeima.lv/LIVS14/SaeimaLIVS14.nsf/0/E1ED65A9DADC4F35C225894A002CDE76?OpenDocument*) izriet, ka 2023.gada 8.marta grozījumi Sociālās palīdzības likumā tika pieņemti, lai pilnībā ieviestu Satversmes tiesas spriedumus lietās Nr.2019-24-03 un Nr.2019-25-03, kuros Satversmes tiesa ir uzsvērusi, ka valstij ir pienākums regulāri vērtēt sniegtā sociālās palīdzības apmēra pietiekamību, lai garantētu, ka tas ir cieņpilns, atbilst sociālajai realitātei un iedzīvotājiem ar zemiem ienākumiem tiek nodrošināta tiem nepieciešamā palīdzība.

Kā norādīts anotācijā, likumprojekta izstrādes darba grupa ir ņēmusi vērā, ka vienotā mājokļa pabalsta aprēķināšanas sistēma, kas ietver materiālās situācijas izvērtēšanu, visā Latvijā pilnā apmērā sāka darboties tikai ar 2022.gada 1.janvāri. Tika konstatēti atsevišķi būtiski trūkumi un nepilnības, ko darba grupa piedāvāja mainīt.

Attiecībā uz dārza mājām konstatēts – šāda norma bija iekļauta Ministru kabineta 2010.gada 30.marta noteikumos Nr.299 „Noteikumi par ģimenes vai atsevišķi dzīvojošas personas atzīšanu par trūcīgu" (turpmāk – noteikumi Nr.299; *zaudēja spēku 2021.gada 1.janvārī*), un tā noteica, ka par īpašumu nav uzskatāmi: „19.1.[1] zemes īpašums, kas kopā ar šo noteikumu 19.1.apakšpunktā minētā nekustamā īpašuma sastāvā esošo zemi nepārsniedz 5 ha ģimenei (personai), kā arī šim nekustamajam īpašumam funkcionāli piederīgas saimniecības ēkas (piemēram, garāža, kūts, klēts, šķūnis, pagrabs, pirts, dārza māja) vai ne vairāk kā divas saimniecības ēkas uz nomātas zemes." Atbilstoši Satversmes tiesas spiedumam svarīgākās normas tika noteiktas likumā, un netika nosauktas visas iepriekš Ministru kabineta noteikumos nosauktās būves. Tā rezultātā sociālie dienesti turpināja *atšķirīgi interpretēt likuma normu*. Darba grupa apsprieda šo jautājumu un secināja, ka Būvju klasifikācijas noteikumos noteikts, ka „dārza mājas - kuras galvenokārt izmantojamas vasaras periodā, ar kopējo platību līdz 40 m^2 (ieskaitot), vasarnīcas ar koka ārsienām". Darba grupas locekļi norādīja, ka sociālie dienesti piemēro zemesgrāmatas datus, kas ir oficiāls informācijas avots, un nevērtē ne platību, ne ārsienu materiālus, un darba grupa vienojās papildināt likuma 36.panta pirmās daļas 1.punktu ar šādu normu: „[..], zemes īpašumus, kas kopumā nepārsniedz piecus hektārus mājsaimniecībai, kā arī šim nekustamajam īpašumam vai tā daļai funkcionāli piederīgas saimniecības ēkas, dārza māju, kura izmantojama tikai vasaras periodā, vai ne vairāk kā divas saimniecības ēkas uz nomātas zemes [..]."

Apgabaltiesa konstatē, ka attiecīgā 19.1.[1]punkta norma noteikumos Nr.299 tika iekļauta ar 2017.gada 20.jūnija grozījumiem (*stājās spēkā 2018.gada 1.janvārī*). Tajos lietotie jēdzieni acīmredzami nebija saskaņoti ar būvniecības regulējošajos normatīvajos aktos lietoto būvju klasifikāciju. Piemēram, gan tobrīd spēkā esošie Ministru kabineta 2009.gada 22.decembra noteikumi Nr.1620 „Noteikumi par būvju klasifikāciju", gan vēlāk pieņemtie Ministru kabineta 2018.gada 12.jūnija noteikumi Nr.326 „Būvju klasifikācijas noteikumi" paredzēja, ka vasarnīcas un dārza mājas klasificējamas kā viena dzīvokļa mājas, tālāk tās sadalot trīs tipos. Dārza mājas, kurām kadastra reģistrā ir noteikts kods 11100101 – „Dārza mājas ar kopējo platību līdz 40 m^2 (ieskaitot)", galvenokārt ir izmantojamas vasaras periodā. Savukārt, ja māja klasificēta atbilstoši kodam 11100102 – „Individuālās dzīvojamās mājas un vasarnīcas ar koka ārsienām, dārza mājas ar kopējo platību virs 40 m^2" vai 11100103 – „Individuālās dzīvojamās mājas un vasarnīcas ar mūra vai mūra – koka ārsienām", tad tā uzskatāma par dzīvošanai pilnvērtīgi izmantojamu objektu. Tātad dārza māja nav saimniecības ēka, kā tas varētu šķist no būvju uzskaitījuma noteikumu Nr.299 19.1.[1]punktā. Arī garāžas un pagrabi nav klasificēti kā saimniecības ēkas, bet gan kā palīgēkas.

Secināms, ka likumdevēja mērķis, norādot, ka par īpašumu nav uzskatāms zemes īpašums platībā līdz pieciem hektāriem, kā arī šim nekustamajam īpašumam funkcionāli piederīgas saimniecības ēkas (piemēram, garāža, kūts, klēts, šķūnis, pagrabs, pirts, dārza māja), ir bijis uzsvērt, ka nav ņemamas vērā ēkas, kas pamatā nav paredzētas dzīvošanai vai izņēmuma gadījumā (dārza mājas) ir paredzētas dzīvošanai tikai īslaicīgi, sezonāli.

Arī Sociālās palīdzības likuma grozījumu izstrādes darba grupa ir uzskatījusi, ka tieši tā bija interpretējams Sociālās palīdzības likuma 36.panta pirmās daļas 2.punktā lietotais jēdziens „saimniecības ēkas", bet ir konstatējusi, ka praksē sociālie dienesti šo likuma normu interpretē atšķirīgi. Līdz ar to tika apzināta nepieciešamība izdarīt likuma grozījumus – nevis ar mērķi normatīvo aktu papildināt ar jaunu regulējumu, paplašinot tos īpašumu veidus, kuri nav šķērslis sociālās palīdzības piešķiršanai, bet gan novērst neskaidrības tiesību normas interpretācijā un piemērošanā.

Ievērojot minēto, secināms, ka arī gadījumā, ja uz zemes īpašuma, kura platība nepārsniedz piecus hektārus, atrodas dārza māja, ir piemērojams Sociālās palīdzības likuma 36.panta pirmās daļas 2.punkta izņēmums, un šāds īpašums nav

ņemams vērā, izvērtējot mājsaimniecības kopējos materiālos resursus.

[13] Pārbaudot lietas materiālus un Valsts vienotajā datorizētajā zemesgrāmatā pieejamo informāciju, konstatējams, ka pieteicējas īpašumā ir vienistabas dzīvoklis (26,2 m^2) /adrese A/, kur deklarēta arī pieteicējas dzīvesvieta, kā arī dārza mājiņa /adrese B/, kas atrodas uz zemes gabala 699 m^2 platībā. Kā izriet no būves tehniskās inventarizācijas lietas, dārza mājiņas platība ir 29,3 m^2, un atbildētāja nav apšaubījusi pieteicējas apgalvojumu, ka dārza mājiņa ir izmantojama tikai vasaras sezonā.

Ievērojot minēto, pieteikums par sociālās palīdzības pabalsta (mājokļa pabalsta) piešķiršanu ir apmierināms.

[14] Pieteicēja ir samaksājusi valsts nodevu 30 *euro* apmērā. Tā kā pieteikums tiek apmierināts, saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmo daļu pieteicējas samaksātā valsts nodeva piespriežama no atbildētāja par labu pieteicējai. Ministru kabineta 2013.gada 12.februāra noteikumu Nr.85 „Kārtība, kādā administratīvajā lietā iemaksā, atmaksā un atlīdzina valsts nodevu un iemaksā un atmaksā drošības naudu" 13.punktā noteikts, ka valsts nodeva atlīdzināma no tās iestādes budžeta līdzekļiem, kura attiecīgajā administratīvajā lietā bijusi pieaicināta atbildētāja pusē.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmo daļu, 307., 309.pantu un 329.panta pirmo daļu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda

apmierināt /pers. B/ pieteikumu.

Uzlikt pienākumu Daugavpils pilsētas pašvaldības iestādei „Sociālais dienests" viena mēneša laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas izdot administratīvo aktu par sociālās palīdzības pabalsta (mājokļa pabalsta) piešķiršanu /pers. B/.

Piespriest no Daugavpils valstspilsētas pašvaldības pusē pieaicinātās iestādes – Daugavpils pilsētas domes – par labu /pers. B/ viņas samaksāto valsts nodevu 30 *euro* apmērā.

Spriedumu var pārsūdzēt Senāta Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, kasācijas sūdzību iesniedzot Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesnese referente A.Šteinberga

Tiesneši M.Birzgalis

M.Osmane